

OFFENTLIGGJØRING
AV
RISIKOINFORMASJON
BASEL II - PILAR 3

2009

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	3
1.1	INTRODUKSJON TIL NYE KAPITALDEKNINGSREGLER	3
1.2	IMPLEMENTERING AV KAPITALDEKNINGSREGLER I SPAREBANK1 BUSKERUD-VESTFOLD	5
2	KONSOLIDERING.....	5
3	RISIKO- OG KAPITALSTYRING I SPAREBANK 1 BUSKERUD-VESTFOLD	7
3.1	INNLEDNING	7
3.2	FORMÅL	7
3.3	RISIKOOMRÅDER	9
3.4	PROSESS FOR RISIKO- OG KAPITALSTYRING	10
4	BEREGNING AV KAPITALDEKNING (PILAR 1)	15
4.1	ANSVARLIG KAPITAL.....	15
4.2	BEREGNET KAPITALKRAV PILAR 1	17
5	NÆRMERE INFORMASJON RISIKOGRUPPENE (PILAR 1)	18
5.1	KREDITTRISIKO – STANDARDMETODEN	18
5.2	KREDITTRISIKO	20
5.2.1	<i>Kredittrisiko porteføljeinformasjon .....</i>	<i>20</i>
5.2.2	<i>Nedskrivninger og tap på utlån og garantier .....</i>	<i>22</i>
5.2.3	<i>Obligasjonsportefølje – risikoklassifisering .....</i>	<i>24</i>
5.2.4	<i>Sikkerheter .....</i>	<i>24</i>
5.2.5	<i>Motpartsrisiko for derivater .....</i>	<i>25</i>
5.3	MARKEDSRISIKO - PORTEFØLJEINFORMASJON.....	25
5.4	OPERASJONELL RISIKO	28
6	ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2).....	29
6.1	INNLEDNING OM METODEVALG OG BEREGNING AV ØKONOMISK KAPITAL	29
6.2	KREDITTRISIKO	30
6.3	MARKEDSRISIKO	30
6.4	OPERASJONELL RISIKO	30
6.5	LIKVIDITETSRISIKO	30
6.6	FORRETNINGSRISIKO	33
6.7	EIERRISIKO	33
6.8	BEREGNET RISIKOJUSTERT KAPITAL	34
7	SAMMENLIGNING AV REGULATORISK OG RISIKOJUSTERT KAPITALBEHOV.....	36

1 INNLEDNING

Finansiell virksomhet innebærer et behov for god styring og forvaltning av risiko. God risikostyring i SpareBank1 Buskerud-Vestfold er et satsningsområde og blir i fremtiden et strategisk virkemiddel for økt verdiskapning. Krav til finansinstitusjonenes beregning av kapitaldekning, Basel II, ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Dette dokumentet skal sees i sammenheng med at de nye kapitalkravene også stiller spesifikke krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3). Dette skal være et bidrag til at de ulike markedsaktørene bedre skal kunne vurdere bankens risikonivå, risikostyring og kontroll samt bankens kapitalbehov og kapitalisering.

Dokumentet oppdateres årlig. Rapporten for 2009 ble ferdigstilt og offentliggjort mars 2010.

1.1 Introduksjon til nye kapitaldekningsregler

Det nye regelverket bygger på en ny standard for kapitaldekningsberegninger fra Baselkomiteens rapport av 2004. Formålet med det nye kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Mer risikosensitivt kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

Det nye kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

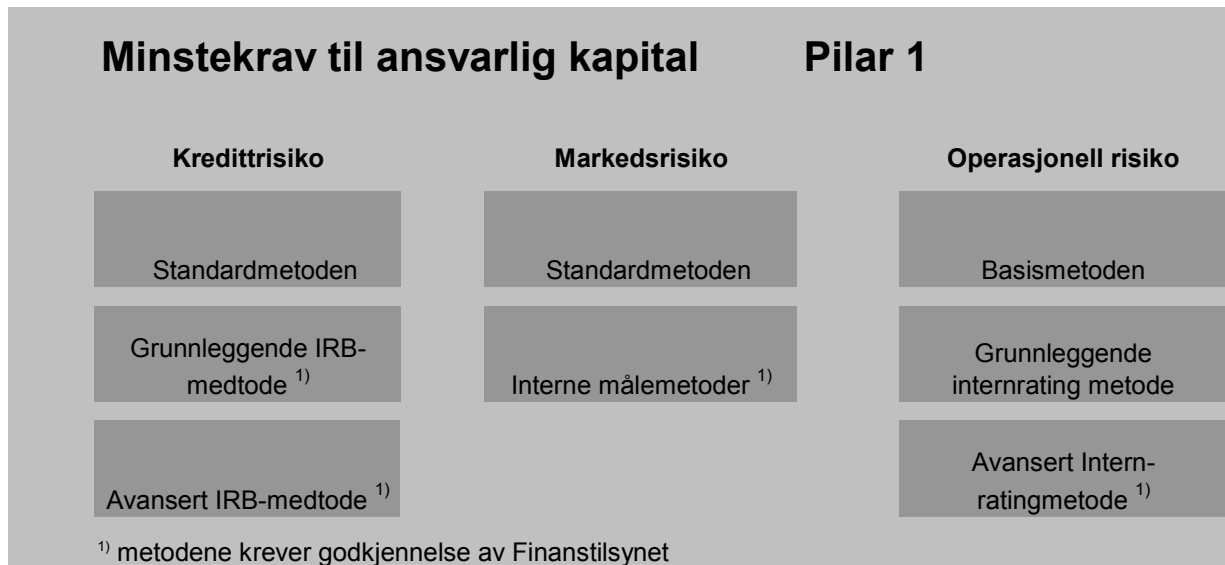
Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

I de påfølgende kapitlene er det redegjort nærmere for innholdet i den enkelte pilar.

Pilar 1

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og er en videreutvikling av det tidligere kapitaldekningsregelverket, Basel I. Det nye forslaget innebærer ingen endring i den grunnleggende konstruksjonen av kapitalkravet. De store endringene gjelder beregningen av kapitalkravet for kredittrisiko og introduksjonen av et eksplisitt kapitalkrav for operasjonell risiko. Gjeldende krav til kapitaldekning for markedsrisiko berøres i mindre grad av det nye regelverket.

Det nye kapitaldekningsregelverket inneholder ulike metoder som bankene kan benytte ved beregningen av kapitalkrav. De ulike metode er vist i figuren nedenfor.

Pilar 2

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper. Bankene skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå. I tillegg skal tilsynsmyndighetene gjennomgå og evaluere bankenes interne vurdering av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Tilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessige tiltak dersom de ikke er tilfreds med resultatet av denne prosessen.

Pilar 3

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisciplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll. Kravene til offentliggjøring blir spesielt viktig når bankene i større grad kan benytte egne systemer og metoder for å beregne kapitalkravet.

1.2 Implementering av kapitaldekningsregler i SpareBank1 Buskerud-Vestfold

Metodene SpareBank1 Buskerud-Vestfold har benyttet i sine beregning av kapitalkravene for henholdsvis kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko er vist i figuren nedenfor.

2 KONSOLIDERING

Oppstilling i tabellen "Konsolideringsgrunnlag" viser forskjellen i konsolideringsgrunnlaget ved konsolidering etter regnskapsreglene og ved konsolidering for kapitaldekningsformål.

Konsolideringsgrunnlag

Konsernselskaper		Forretnings-kontor	Eier-andel	Stemme-andel	Anskaffet	Konsolideringsmetode	
Selskaper som er fullt ut konsolidert	Type					Regnskaps-formål	kapitaldeknings-formål
EiendomsMegler 1 Buskerud-Vestfold	Datterselskap	Drammen	100 %	100 %	jan.00	Full konsolidering	Full konsolidering
Georg Solberg AS	Datterselskap	Sandeffjord	100 %	100 %	jan.02	Full konsolidering	Full konsolidering
Imingen AS	Datterselskap	Kongsberg	100 %	100 %	nov.06	Full konsolidering	Full konsolidering
Imingen Feste AS	Datter-Datter selskap	Kongsberg	100 %	100 %	des.08	Full konsolidering	Full konsolidering
Imingen Leiligheter AS	Datter-Datter selskap	Kongsberg	100 %	100 %	jan.09	Full konsolidering	Full konsolidering
Imingen Heis AS	Datter-Datter selskap	Kongsberg	100 %	100 %	feb.09	Full konsolidering	Full konsolidering
Imingen Servicebygg AS	Datter-Datter selskap	Kongsberg	100 %	100 %	mar.09	Full konsolidering	Full konsolidering

Felleskontrollert virksomhet		Forretnings-kontor	Eier-andel	Stemme-andel	Konsolideringsmetode	
Selskaper fratrukket ansvarlig kapital					Regnskaps-formål	kapitaldeknings-formål
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS		Oslo	14,05 %	14,05 %	EK metode	Ikke konsolidert
Samarbeidende Sparebanker AS		Oslo	6,25 %	6,25 %	EK metode	Ikke konsolidert

SpareBank1 Buskerud-Vestfold legger vekt på at alle selskaper i konsernet har tilfredsstillende kapitalisering til enhver tid. Det er ikke lagt begrensning på styrets mulighet til å overføre kapital mellom morbanken og datterselskapene utover det som følger av regulatoriske og andre lovbestemte begrensninger. Det foreligger heller ingen vedtektsfestede bestemmelser med denne type begrensning.

Det søkes i forbindelse med inngåelse av avtaler med andre parter at begrensning knyttet til styrets adgang til å overføre kapital som nevnt ovenfor ikke gjennomføres. Denne problemstillingen er mest aktuell i forbindelse med innlånsavtaler og eventuelle andre avtaler med leverandører eller offentlig myndighet. Konsernet er ikke kjent med at det foreligger slike begrensninger utover hva som følger av rammelovgivningen og begrensninger som ligger knyttet til Fondsobligasjon fra Statens Finansfond og en begrensning knyttet til innlån fra Eksportfinans på at det ikke kan overføres mer enn 20 % av bankens totale portefølje til boligkredittselskap.

I likhet med investering i datterselskapene har SpareBank1 Buskerud-Vestfold strategisk interesse av å ta del i virksomheten knyttet til samarbeidet i SpareBank1 alliansen. I den anledning er konsernet opptatt av i så liten grad som mulig, å inngå avtaler som innebærer en begrensning på eierbankenes mulighet til å overføre kapital til disse selskapene dersom dette skulle være nødvendig for å oppnå tilfredsstillende kapitaldekning / soliditet. Konsernet er ikke kjent med at det foreligger slike begrensninger utover hva som følger av rammelovgivningen. Det antas at det ikke vil være praktisk å overføre kapital til eierbankene ut over ordinær utbyttebetaling. Etter det konsernet kjenner til, foreligger det ikke privatrettslige begrensninger som begrenser utbyttebetalinger fra ovennevnte selskaper.

3 RISIKO- OG KAPITALSTYRING I SPAREBANK 1 BUSKERUD-VESTFOLD

3.1 Innledning

Styret i SpareBank1 Buskerud-Vestfold har vedtatt policy for risikostyring for konsernet i mai 2009. Dette dokumentet omhandler både beskrivelse av komponentene i konsernets helhetlige risikostyring og beskrivelse av den interne prosess for vurdering av konsernets kapitalbehov (ICAAP).

SpareBank1 Buskerud – Vestfold har etter fusjonen en klar ambisjon om å styrke den helhetlige risikostyringen. Avdeling for risikostyring og compliance er etablert med sikte på å løfte konsernets profesjonalitet innenfor internkontroll og risikostyring.

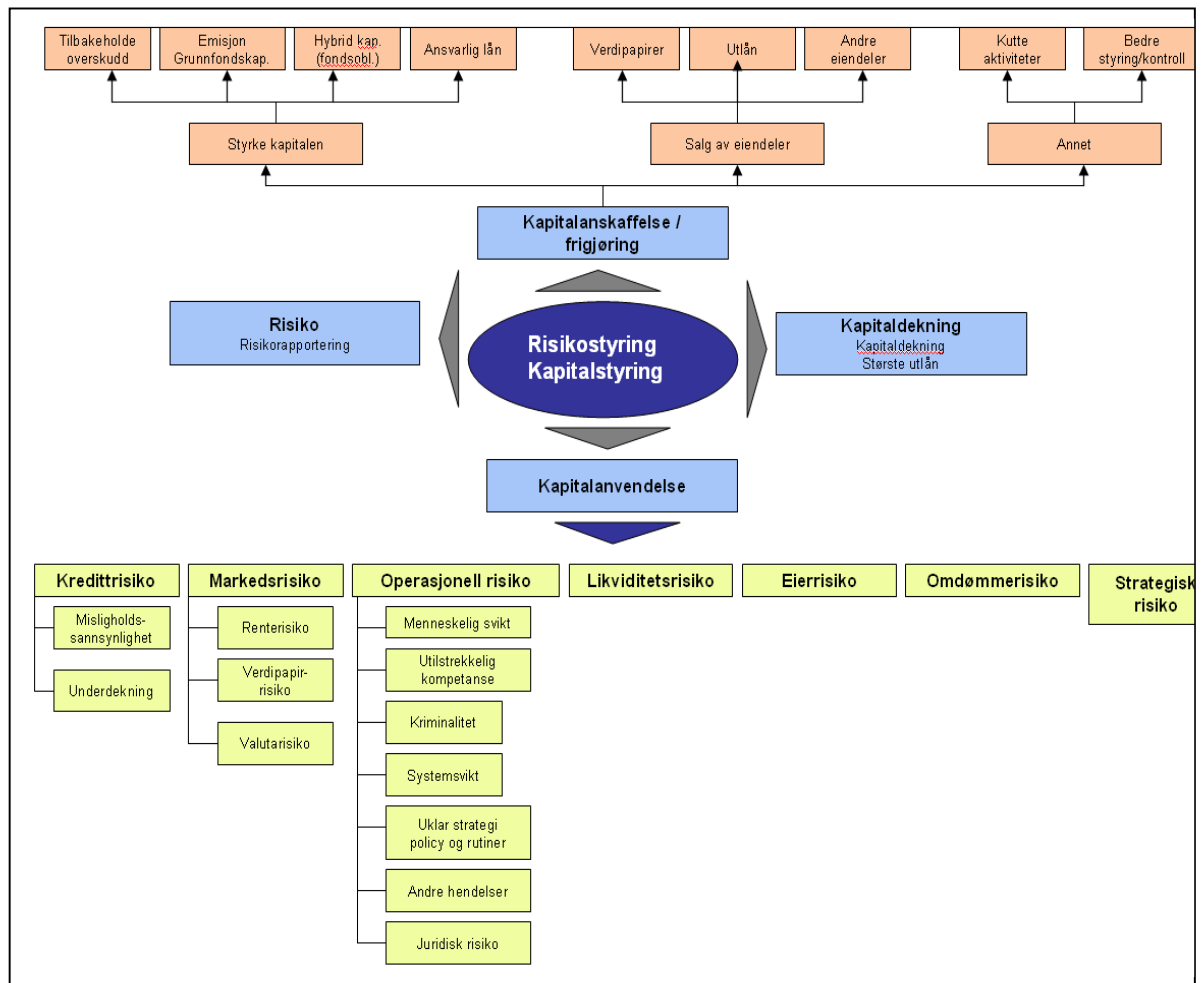
3.2 Formål

Målet med risiko- og kapitalstyringen i SpareBank1 Buskerud-Vestfold er å støtte opp under konsernets strategiske målbilde, samt sikre finansiell stabilitet og en forsvarlig formuesforvaltning. Dette oppnås gjennom:

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy etisk standard og høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Målrettet og kostnadseffektiv drift, som er i samsvar med og støtter konsernets mål.
- Å tilstrebe optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi og strategiske måltall på kapitalsiden.
- Å i størst mulig grad forebygge at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

Konsernet har som målsetning å ha en moderat risikoprofil, og opprettholde god soliditet for å sikre en langsiktig god tilgang til innlån til gode betingelser i kapitalmarkedene.

Figuren nedenfor viser hovedelementene som inngår i kapital og risikostyringen.

Figuren viser det overordnende univers av aspekter konsernet forholder seg til innenfor kapitalstyringen.

Figuren viser videre at kapitalanskaffelsen kan skje gjennom å styrke den ansvarlige kapitalen eller ved å frigjøre bundet kapital. Virkemidlene er nærmere beskrevet nedenfor:

- Styrke den ansvarlige kapitalen ved å:
  - Tilbakeholde overskudd
  - Emisjon av egenkapitalbevis
  - Opptak av fondsobligasjoner
  - Opptak av ansvarlige lån
- Realisere verdipapirer
- Redusere utlån
- Realisere andre eiendeler
- Legge ned aktiviteter

På den andre siden kan kapitalen anvendes til:

- Organisk vekst eller ved vekst i form av oppkjøp eller fusjon.
- Nye aktiviteter – utvikling av nye forretningsområder og / eller produkt/tjenestespekter
- Utbytte / gaver til eiere og lokalsamfunn

Solid styring, kontroll og god kommunikasjon med markedet er avgjørende.

3.3 Risikoområder

Konsernet Sparebank1 Buskerud-Vestfold er eksponert for en rekke ulike typer risiko. De viktigste risikoene er listet nedenfor.

Kredittrisiko: Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Markedsrisiko: Risiko for tap som skyldes endringer i markedsvariabler og / eller markedsbetingelser som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder.

Operasjonell risiko: Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Likviditetsrisiko: Risiko for at konsernet ikke er i stand til å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Eierrisiko: Risiko for :

- at SpareBank1 Buskerud-Vestfold blir påført negativt resultat fra eierposter i strategisk eide selskaper.
- at SpareBank1 Buskerud-Vestfold må tilføre ny egenkapital i strategisk eide selskap, enten dette skyldes ønske om vekst eller sikre videre drift som følge av negative resultater.

Eierrisiko vurderes i tilknytning til selskaper hvor SpareBank1 Buskerud-Vestfold har en vesentlig eierandel og / eller vesentlig innflytelse.

Forretningsmessig risiko:

Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og / eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeatferd.

Strategisk risiko: Risiko for svikt i inntjening som skyldes endringer i rammebetingelser, feilslåtte strategiske satsninger og / eller svak implementering av beslutninger eller manglende tilpasning til endringer i forretningsmessige rammebetingelser.

Omdømme risiko: Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, (kunder, motparter, egenkapitalbevisiere og myndigheter).

Etterlevelses (compliance) risiko:

Risiko for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner / bøter, økonomisk tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover / forskrifter, standarder eller interne retningslinjer.

3.4 Prosess for risiko- og kapitalstyring

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er rammeverket basert på følgende elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på:

- Etisk standard, bedriftskultur og organisering
- Strategisk målilde
- Risikoidentifikasjon
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring
- Rapportering
- Oppfølging, overvåkning
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Etisk standard, Bedriftskultur og Organisering.

I helhetlig risikostyring er etisk standard og bedriftskulturen grunnmuren som de andre elementene bygger på. Bedriftskulturen omfatter menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. Dårlig bedriftskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank1 Buskerud-Vestfold har derfor etablert tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Ledelsesfilosofi og styringsprinsipper er også avgjørende i en helhetlig risikostyring. Konsernet har med bakgrunn i dette etablert en ledelsesplattform som bygger på følgende 5 grunnpilarer: Ledere på alle nivåer i konsernet skal være:

Positive rollemodeller

Gjennom egne ord og handlinger, markerer ledere alltid holdninger som er i tråd med konsernets visjon, strategi og etiske retningslinjer.

Reflekterende

På eget initiativ, alene og i felleskap, reflekterer våre ledere omkring sitt lederskap og sin påvirkning på andre.

Inspirerende

Gjennom sin nysgjerrighet og åpne innstilling, etterspør og deler våre ledere informasjon, nye tanker og ideer. Ledere i SpareBank1 Buskerud-Vestfold er flinke til å anerkjenne gode prestasjoner.

Målbrettede

Ved å bidra til tydelige målsettinger og konstruktive tilbakemeldinger, sørger våre ledere for at alle ledd i banken jobber mot de samme overordnede målene. Lederne unngår å bruke tid og oppmerksomhet på aktiviteter som ikke fører mot målene.

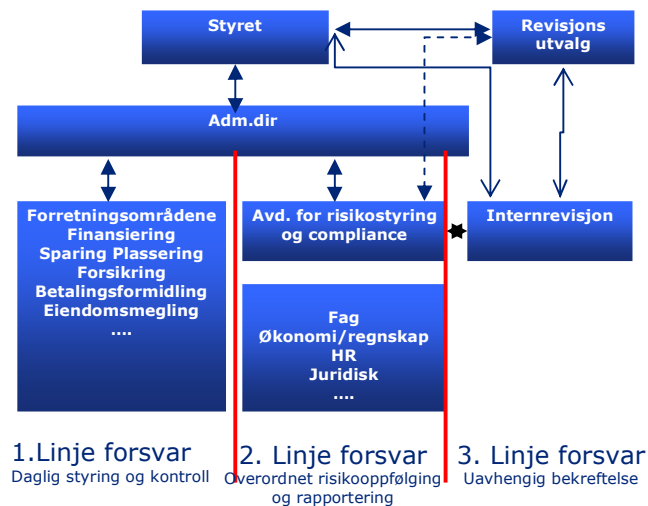
Oppmerksomme

I godt samspill og nær dialog med sine medarbeidere, viser våre ledere stor oppmerksomhet til ansattes motivasjon og sørger for å maksimere sine medarbeideres engasjement og utvikling.

Det er lagt mye vekt på å samle de to fusjonerte bankene og få etablert en ny felles kultur, når det gjelder etikk, strategi, policy og forretningsforståelse. Satsning på økt kompetanse er også helt avgjørende for konsernet i fremtiden. Autorisasjon av alle konsernets ansatte som er knyttet til finansiell rådgivning, forsikring og eiendomsformidling er for tiden høyt prioritert.

Konsernet legger vekt på organiseringen av den helhetlige risikostyringen. Ansvar for risikostyring er derfor delt mellom ulike uavhengige grupper illustrert i figuren nedenfor:

Organisering risikomiljø

Styret har ansvaret for fastsetting og overvåking av risikonivå/strategi og det overordnede styringsparameterne

Administrerende direktør har ansvaret for at det implementeres et effektivt rammeverk for risikostyring og at dette etterleves i det daglige

1. linje forsvar

Den **enkelte forretningsenhet** skal sikre og overvåke at de etablerte tiltak etterleves.

2. linje forsvar

Avd for Risikostyring og compliance har ansvar for utvikling, vedlikehold, måling og rapportering av konsernets internkontroll og risikostyring

3. linje forsvar

Internrevisjon er et redskap for styret og gjennomfører uavhengige vurderinger og overvåking av etablert risikostyring og internkontroll og gir en uavhengig bekreftelse til styret på at risikostyringen er robust og fungerer etter hensikten.

Strategisk målilde: Konsernet gjennomfører årlig en revisjon av konsernets strategi. Dette innebærer en gjennomgang av endringer i rammebetingelser, herunder konkurransesituasjonen, krav fra offentlige myndigheter, endring i kundeatferd og krav til kompetanse og organisering.

Risikoidentifikasjon

Identifikasjon av risiko er en fremoverskuende prosess, integrert i strategiarbeidet. Prosessen dekker alle vesentlige kjente risikoer konsernet utsettes for og gjennomføres minimum årlig.

Risikoanalyse: Det gjennomføres analyser av risikoene som er identifisert for å forstå risikoenes egenskaper og årsakssammenhenger. Vesentlige risikoer skal etter beste estimat kvantifiseres gjennom forventet tap og behov for risikojustert kapital. Primært gjennomføres denne formen for måling innenfor kredittrisiko-området som antas å være konsernets største enkelte risiko. Kvantifiseringen baseres på anerkjente metoder og fremgangsmåter for måling av risiko. Risikoanalysen skal også sikre at det foretas kvalifisert og strukturert dokumentasjon av etablerte kontroll- og styringstiltak.

Stresstester:

Det gjennomføres periodiske stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen i konsernet. Stresstestene gjennomføres på de mest kritiske risikoområdene som kreditt, marked og

likviditetsrisiko, og tar hensyn til en negativ makroøkonomisk utvikling over en periode på minimum tre år.

Kapitalstyring: Kapital er i dette dokumentet definert som ansvarlig kapital og består av følgende.

- Kjernekapital, herunder også fondsobligasjoner
- Tilleggs kapital, herunder også ansvarlig lån

Kapitaldekningen i prosent er ansvarlig kapital i prosent av et risikoveiet beregningsgrunnlag.

Banken skal ha en størrelse på kapitalen som sikrer en effektiv og optimal kapitalbruk i forhold til virksomhetens omfang og risikoprofil. Videre skal banken være en solid bank som er attraktiv for kunder, kapitalmarkedene, egenkapitalbevisiere og medarbeidere. På den annen side skal ikke bankens regnskapsmessige egenkapital være så stor at dette medfører at bankens egenkapitalavkastning blir vesentlig lavere enn hos banker det er naturlig å sammenligne seg med.

Banken skal ha kapitalstyring som sikrer følgende:

- Tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil
- Konkurransedyktige vilkår i innlånsmarkedene
- Utnyttelse av vekstmuligheter i bankens definerte markedsområde og muligheter for å være med på eventuelle strukturelle løp som materialiserer seg innenfor et naturlig markedsområde.
- En konkurransedyktig egenkapitalavkastning
- At kapitaldekningsgraden skal overstige regulatorisk kapitalkrav med en tilfredsstillende buffer.

På grunnlag av det strategiske målbilde utarbeides det en analyse av kapitalbehov for påfølgende tre år for å sikre en langsiktig og målrettet kapitalstyring. Analysen tar hensyn til fremskriving av konsernets finansielle utvikling for de neste tre årene. Disse fremskrivingene skal ta hensyn til forventet utvikling i perioden, samt en situasjon med alvorlig økonomisk tilbakeslag over minimum tre år.

Med grunnlag i fremskrivingene av det samlede kapitalbehovet, gjør ledelsen og styret en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig tilpasset konsernets nåværende og fremtidige risikoprofil og strategiske målbilde.

Banken har vedtatt følgende interne måltall for sin regulatoriske kapitaldekning:

- Kjernekapital, herunder fondsobligasjoner, minimum 11 %
- Total kapitaldekning, minimum 12 %

Dette er vurdert å være tilstrekkelig kapital for å oppfylle myndighetenes krav og ivareta vernet av konsernets kreditorer.

Rapportering, oppfølging og overvåkning:

Et viktig element i en effektiv risikostyring er overvåking av den løpende risikoeksponeringen. Alle ledere er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor sitt eget ansvarsområde, og de skal til enhver tid påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret eller administrerende direktør.

Konsernets overordnede risikoeksponeringer og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjon og styret.

Compliance (etterlevelse):

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover, forskrifter og interne retningslinjer, og har derfor startet oppbygging av compliance funksjon.

Effektive virkemidler for å oppnå etterlevelse i organisasjonen er:

- Et tydelig verdigrunnlag som er klart kommunisert og forstått i hele organisasjonen.
- En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover, forskrifter og interne retningslinjer.
- En prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av lover, forskrifter og interne retningslinjer.

Det er gitt en nærmere beskrivelse av kreditt-, markeds- og operasjonell risiko i kapittel 6.

4 BEREGNING AV KAPITALDEKNING (PILAR 1)

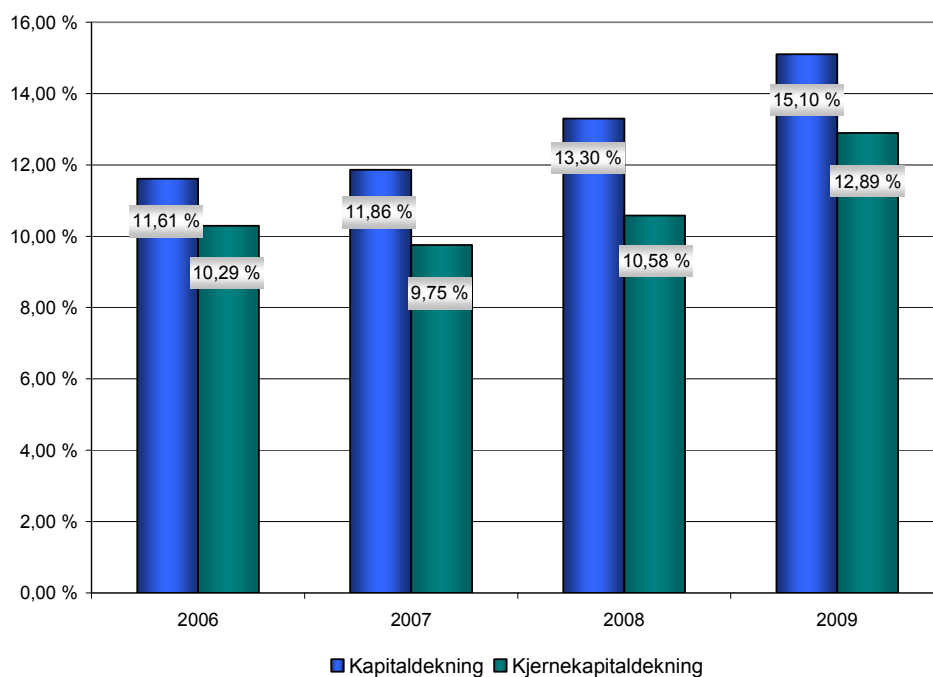
4.1 Ansvarlig Kapital

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder kjernekapital.

Kapitaldekning SpareBank1 Buskerud- Vestfold konsern

Ansvarlig kapital	2009	2008
Grunnfondsbeviskapital	233.387	233.387
Overkursfond	9.866	9.866
Uttevningfond	36.245	20.961
Sparebankens fond	1.034.433	933.533
Fond for urealisert gevinst/ tap	24.051	18.932
Gavefond	18.635	6.948
Avsatt utbytte klassifisert som egenkapital	15.285	
Sum balanseført egenkapital	1.371.902	1.223.627
Fondsobligasjon	409.386	209.260
Andel av nullstilte uamortiserte estimatavvik	12.170	12.170
Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	(42.229)	(63.999)
Urealiserte gevinster på aksjer, andeler og egenkapitalbevis klassifiser som tilgjengelig for salg	(43.229)	(31.560)
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(76.504)	(27.385)
Medlemsinnskudd i kredittforeninger	1.950	825
Utbytte avsatt til utdeling, klassifisert som egenkapital	(15.285)	-
Kapitaldekningsreserve	(30.729)	(30.729)
Sum kjernekapital	1.587.432	1.292.209
Tilleggskapital utover kjernekapital		
Evigvarende ansvarlig kapital		
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	358.154	374.280
Urealiserte gevinster på aksjer, andeler og egenkapitalbevis klassifiser som tilgjengelig for salg	9.123	3.897
Medlemsinnskudd i kredittforeninger	1.950	825
Urealiserte gevinster på varige driftsmidler	10.330	10.305
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(76.504)	(27.385)
Kapitaldekningsreserve	(30.729)	(30.729)
Netto ansvarlig kapital	1.859.756	1.623.402
Risikoveid beregningsgrunnlag		
Eiendeler som ikke inngår i handelsporteføljen	11.053.886	11.521.925
Operasjonell risiko	973.638	881.675
Kapitalkrav for posisjons-, valuta, og varerisiko	584.413	-
Fradrag for :		
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(153.017)	(54.775)
Nedskrivninger	(66.225)	(59.687)
Urealiserte gevinster og tap	(12.625)	(17.363)
Kapitaldekningsreserve	(61.458)	(61.462)
Totalt beregningsgrunnlag	12.318.612	12.210.313
Kapitaldekning	15,10 %	13,30 %
herav kjernekapital	12,89 %	10,58 %
herav tilleggskapital	2,21 %	2,71 %

Utvikling i kjernekapital – og kapitaldekning

Økningen i kapitaldekningsprosent siste års referer seg, i tillegg til økning i sparebankens fond knyttet til resultat for 2009, til at SpareBank1 Buskerud – Vestfold høsten 2009 valgte å innhente NOK 200 mill i fondsobligasjon fra Statens Finansfond.

4.2 Beregnet kapitalkrav pilar 1

Minimuskrevet til ansvarlig kapital Pilar 1

	31.12.2009		31.12.2008	
	mill kr	%	mill kr	%
<i>Engasjementskategorier</i>				
Stater og sentralbanker	-	0 %	-	0 %
Lokale og regionale myndigheter	184	0 %	592	0 %
Offentlig eide foretak	9.050	1 %	5.363	1 %
Institusjoner	40.307	4 %	41.701	4 %
Foretak	284.603	29 %	383.114	39 %
Massemarked	185.026	19 %	85.159	9 %
Pantsikret eiendom	325.349	33 %	361.640	37 %
Forfalte engasjementer	20.614	2 %	21.725	2 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	-	0 %	-	0 %
Andeler i verdipapirfond	-	0 %	-	0 %
Øvrige engasjementer	19.176	2 %	22.461	2 %
Total kapitalkrav kredittrisiko	884.309	90 %	921.755	94 %
Kaptialkrav markedsrisiko	46.754	5 %	0	0 %
Kapitalkrav operasjonell risiko	77.891	8 %	70.534	7 %
Fradrag i kapitalkrav	-23.465	-2 %	-15.464	-2 %
Sum minimumskapital Pilar 1	985.489	100 %	976.825	100 %

	31.12.2009		31.12.2008	
	mill kr	%	mill kr	%
Rammer knyttet til kapitaldekning				
Myndighetenenes minstekrav til kapital	985.489	8 %	976.825	8 %
Internt kapitalkrav satt til	1.478.234	12 %	1.465.238	12 %
Faktisk Kapitaldekning	1.859.756	15,1 %	1.623.402	13,30 %
Faktisk kjernekapitaldekning	1.587.432	12,89 %	1.292.209	10,58 %

Konsernet benytter standardmetoden for kreditt- og markedsrisiko og basismetoden for operasjonell risiko for beregning av krav til ansvarlig kapital. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år multiplisert med 12,5, beregnet ved regnskapsårets slutt. Inntektspostene som medtas i beregningsgrunnlaget følger av § 42-1 (3) i kapitalkravsforskriften.

SpareBank1 Buskerud-Vestfolds kapitaldekningsmål uttrykkes gjennom interne mål for den regulatoriske kapitaldekningen 12 % og en kjernekapital 11 %. Kapitaldekningen var pr 31.12.2009 15,10 % og kjernekapitaldekningen 12,89 %.

5 NÆRMERE INFORMASJON RISIKOGRUPPENE (PILAR 1)

5.1 Kredittrisiko – Standardmetoden

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid, i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Konsentrasjonsrisiko kreditt defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon omkring store enkeltkunder, enkelte bransjer, geografiske områder, sikkerheter med samme risikoegenskaper og motparter i interbankoperasjoner eller handel med finansielle derivater.

Styring og Kontroll

Kredittrisikoen styres gjennom bankens overordnede strategi, kredittstrategi, kredittpolicy, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner.

Styret gjennomgår årlig styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Med bakgrunn i overordnet kredittstrategi defineres kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål og rammer for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende banksjef innenfor gitte rammer. Administrerende banksjef delegerer igjen videre fullmakter til de ulike beslutningsnivåene relatert til enkeltengasjementenes størrelse og risiko.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens strategi for denne type plasseringer hvor det er fastsatt rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering knyttet til bransje og utsteder.

Avdeling for risikostyring og compliance er under oppbygging og foretar en uavhengig risikooppfølging og rapportering av den samlede risikoeksponeringen til ledelsen og styret.

Modellbeskrivelse

Bankens risikoeksponering følges opp ved hjelp av bankens porteføljestyringssystem. Den risikomessige utviklingen i porteføljen følges jevnlig opp, med særlig vekt på utviklingen i risikoklassifisering (migrering), forventet tap, økonomisk kapital og risikojustert avkastning.

SpareBanken Buskerud-Vestfold bruker risikoklassifiseringsmodeller utviklet i samarbeid med SpareBank1 alliansen i forbindelse med innvilgelse av kreditter og som grunnlag for risikovurdering av porteføljen.

Risikomodellene som ligger til grunn for risikoklassifiseringssystemene tar utgangspunkt i statistiske sammenhenger og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene estimerer sansynlighet for mislighold. Fra misligholdssansynligheten kan en utlede ulike størrelser. Modellene som i hovedsak benyttes baserer seg i hovedsak på tre hovedkomponenter:

Sannsynlighet for mislighold (Probability of Default - PD):

Kundene blir klassifisert i risikoklasser ut fra sannsynligheten for at kunden misligholder forpliktelsene sine i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynlighet for mislighold beregnes ut fra et langsiktig snitt, som skal representere misligholdssannsynligheten gjennom en konjunktursyklus. Sannsynligheten for mislighold beregnes bl.a. på grunnlag av historiske dataserier over interne og eksterne forklaringsvariabler.

Det benyttes ni klasser (A - I) som grupperer engasjementene etter beregnet misligholdssannsynlighet. I tillegg benyttes to misligholdsklasser (J og K) for engasjementene i mislighold og/eller nedskrevne engasjement (tapsutsatte engasjementer).

Et engasjement ansees som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og misligholdsbeløpet er over NOK 1.000,-

Forventet eksponering ved mislighold (Exposure at Default - EAD): EAD er en beregnet størrelse av forventet eksponering hvis en kunde går i mislighold. Beregningen tar utgangspunkt i kundens samlede eksponering, inkludert innvilgede men ikke trukne rammer og garantier.

Tapsgrad ved mislighold (Loss given Default - LGD): LGD er en vurdering av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser.

Realisasjonsverdier knyttet til stille sikkerheter for kundenes engasjementer fastsettes med bakgrunn i erfaringstall over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur.

Risikoprising:

Konsernet etterstreber å prise engasjementene i forhold til risikobilde. Fra og med 2010 vil konsernet også bruke risikojustert avkastning som et parameter det enkelte avdelingskontor blir fulgt opp på.

Kapitalkravsberegning:

Ved beregning av kapitalkravet benyttes standard vektor i henholdt til kapitalkravsforskriften.

5.2 Kreditrisiko

5.2.1 Kreditrisiko porteføljeinformasjon

Tabellene nedenfor viser konsernets engasjementer mot kunder samt utlån til kredittinstitusjoner fordelt på samlet brutto og netto engasjement fordelt på kundesegment, risikogrupper, kundegrupper og geografi. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for brutto utlån og andre eiendeler og forpliktelser. Tabellene viser også samlede engasjementsbeløp ved verdifall og nedskrivninger.

Netto trukket utlån til kunder

Engasjemetstype	2008	2009
Personmarked	11.069.872	10.576.941
Bedriftsmarked	7.332.796	6.989.602
Brutto utlån til kunder	18.402.668	17.566.543
Individuelle nedskrivninger	92.847	137.288
Nedskrivning på grupper av utlån	59.684	66.221
Netto utlån kunder	18.250.137	17.363.034

Samlet engasjementer til kunder fordelt etter risikogrupper

Engasjemetstype	2008	2009
Svært lav risiko	8.372.703	8.477.322
Lav risiko	3.195.139	3.257.984
middels risiko	6.548.320	6.029.463
Høy risiko	708.145	918.769
Svært høy risiko	949.497	974.022
Misligholdte og nedskrevne	425.554	446.621
Netto engasjement kunder	20.199.358	20.104.181

Hovedvekten av engasjementene ligger i klassen svært lav til middels risiko. Risikoprofilen er stabil over tid.

Samlet engasjement til kunder fordelt på geografiske områder

Markedsområder	2008	2009
Vestfold	10.443.327	10.828.725
Buskerud	7.797.529	7.298.992
Østlandet for øvrig	1.869.553	1.571.492
Sørlandet	27.484	180.670
Vestlandet	26.257	84.893
Midt Norge	17.495	60.378
Nord Norge	17.713	11.263
Utlendet	-	67.769
Netto engasjement kunder	20.199.358	20.104.181

Banken er i henhold til sin strategiske målsetning hovedsakelig eksponert i markedsområdet Buskerud og Vestfold.

Engasjement fordelt på kundegrupper

Engasjementstype	2008		2009	
	mill kr	%	mill kr	%
Brutto eksponering				
Jordbruk og skogbruk	299.720	1,39 %	230.000	1,09 %
Industri og bergverk	207.642	0,97 %	183.478	0,87 %
Bygg og anlegg	548.315	2,55 %	385.701	1,84 %
Varehandel / Hotel og restaurant	572.810	2,66 %	427.927	2,04 %
Eiendomsdrift og annen forretningsmessig tjenesteyting	5.452.205	25,34 %	4.758.963	22,65 %
Transport og tjenesteytende næringer	181.983	0,85 %	319.914	1,52 %
Offentlig forvaltning	655	0,00 %	-	-
Utlandet og andre	53.777	0,25 %	104.493	0,50 %
Sum Bedriftsmarked	7.317.107	34,01 %	6.410.476	30,51 %
Sum Lønnstagere (Personmarked)	12.882.251	59,87 %	13.693.705	65,17 %
Sum engasjement til PM og BM kunder	20.199.358	93,88 %	20.104.181	95,69 %
Sum engasjement til Kredittinstitusjoner	605.864	2,82 %	266.474	1,27 %
Sum engasjement til sentralbanker	710.760	3,30 %	640.087	3,05 %
Totalt	21.515.982	100,00 %	21.010.742	100,00 %

Banken har høy andel av sitt marked i personmarkedet, og på bedriftsmarkedssiden er det en konsentrasjon rundt næringseiendom.

Brutto utlån og fordringer fordelt på gjenstående løpetid pr 31.12. 2009.

Løpetidsfordeling på utlån og fordringer

(Millioner kroner)	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	264	-	-	3	267
Utlån til og fordringer på kunder	2.444	531	2.391	12.200	17.566
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder	-	(137)	-	-	(137)
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder	-	-	(66)	-	(66)
Sum utlån og fordringer	2.708	394	2.325	12.203	17.630

5.2.2 Nedskrivninger og tap på utlån og garantier.

Vurderinger knyttet til individuelle nedskrivninger for tap på enkeltengasjementer foretas etter tapsforskriften når objektive bevis utløser et krav om en slik vurdering. Individuell nedskrivning utgjør forskjellen mellom engasjementets bokførte verdi og nåverdien av neddiskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunkt for etterfølgende måling. Fra det tidspunktet det er foretatt en individuell nedskrivning vil kunden bli klassifisert i risikoklasse K som er den svakeste risikoklassen.

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementets regnskapsførte verdi i balansen, og endring i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Det er en komplisert øvelse å estimere kontantstrømmer frem i tid da hendelsesforløpet til det enkelte engasjement er ukjent og beheftet med mange usikkerhetsfaktorer. I estimatene tas det utgangspunkt i planlagte tiltak og en forsiktig verdivurdering av sikkerhetsverdiene som ligger for det enkelte engasjement. Kontantstrømmene oppdateres løpende og minst i forbindelse med kvartalsgjennomgangene.

Nedskrivning på grupper av engasjementer omfatter konsernets vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån knyttet til personmarked og bedriftsmarked. I vurderingen inngår alle engasjementer med unntak av de som allerede er nedskrevet individuelt. Konsernets modell for gruppenedskrivninger bygger på utlånsporteføljens gjennomsnittlige tapsgrad (forventet tap) samt en vurdering knyttet til erfarte tap og generell makro økonomisk utvikling internasjonalt, nasjonalt og i konsernets markedsområde.

Gruppenedskrivningene reduserer engasjementets regnskapførte verdi i balansen, og periodens endringer resultatføres som tap på utlån og garantier.

Overvåkning og oppfølging av kredittporteføljene knyttet til endring i kredittrisiko gjennomføres løpende og rapporteres kvartalsmessig.

Porteføljedata knyttet til nedskrivninger:

2008 og 2009 har hatt individuelle nedskrivninger over langsiktig gjennomsnitt. Vurderinger av makroforhold i økonomien viser fortsatt tegn til noen usikkerheter med hensyn til forventet markedsutvikling på kort sikt, men banken forventer en gradvis utvikling med behov for en lavere nedskrivningsgrad. Etter konservativ vurdering, opprettholdes likevel en gruppenedskrivning over forventet tapsgrad på 1 års horisont.

Tap på utlån og garantier	2008		2008 sum	2009		2009 sum
	Person	Bedrifts		Person	Bedrifts	
Individuelle nedskrivninger 1.1.	3.021	56.021	59.042	32.962	59.885	92.847
+ økning individuelle nedskrivninger på tidl. neds.	34.223	8.632	42.855	31.813	0	31.813
- øvrig endring på individuelle nedskrivninger	8.023	21.929	29.952	-1.903	34.397	32.494
+ nye individuelle nedskrivninger	53.638	0	53.638	64.576	0	64.576
- konstaterte tap i perioden tidligere nedskrevet	5.557	27.179	32.736	4.901	14.553	19.454
Sum individuelle nedskrivninger 31.12	32.962	59.885	92.847	56.594	80.694	137.288

Gruppenedskrivninger						
Gruppenedskrivninger pr 1.1.	5.951	36.218	42.169	17.207	42.477	59.684
+ periodens endring i gruppenedskrivning	11.256	6.259	17.515	10.091	-3.554	6.537
Gruppenedskrivninger 31.12	17.207	42.477	59.684	27.298	38.923	66.221

Individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring

	2008	2009
Lønnstakere og lignende.	32.962	56.594
Jordbruk og skogbruk	-	-
Industri og bergverk	2.003	2.673
Bygg og anlegg	4.911	5.206
Varehandel/Hotel og restaurant	12.483	7.064
Eiendomsdrift og annen forretningsmessig tjeneste	26.108	39.663
Transport og tjenesteytende næringer	11.050	13.235
Offentlig forvaltning	-	-
Utlandet og andre	3.330	12.853
Totalt	92.847	137.288

Profilen på nedskrivninger viser en markant økning på lønnstakere. Dette skyldes hovedsakelig et enkelttilfelle og representerer ikke en underliggende negativ utvikling i personmarkedet. For øvrig er nedskrivningenes fordeling vurdert som forventet etter bankens totale eksponeringsprofil.

Oversikt Misligholdte engasjementer og engasjementer med verdifall fordelt på kundegrupper

Misligholdte og nedskrevne engasjementer med nedskrivningsdekning

Engasjementstype	Misligholdte	Nedskrevne	Nedskrivning pr 31.12.09	Nedskrivning %
Jordbruk og skogbruk	-	-	-	0 %
Industri og bergverk	2.877	5.884	2.673	45 %
Bygg og anlegg	9.478	109.904	5.206	5 %
Varehandel / Hotel og restaurant	12.194	21.925	7.064	32 %
Eiendomsdrift og annen forretningsmessig tjeneste	163.731	112.340	39.663	35 %
Transport og tjenesteytende næringer	1.983	75.065	13.235	18 %
Offentlig forvaltning	-	-	-	0 %
Utlandet og andre	13.977	18.385	12.853	70 %
Sum Bedriftsmarked	204.240	343.503	80.694	23 %
Lønnstakere (Personmarked)	70.074	117.664	56.594	48 %
Sum engasjement til kunder	274.314	461.167	137.288	30 %

Misligholdte engasjementer overvåkes og utredes med hensyn til behov for videre oppfølging, herunder vurderinger av objektive bevis for mulig verdifall og eventuelt behov for nedskrivninger. Tapsvurderingene tar hensyn til etablerte sikkerheters estimerte realisasjonsverdi og øvrige kostnader som forventes på grunn av

inndrivelse. Nedskrevne engasjementer følges fortløpende med verdijusteringer avhengig av ny informasjon og progresjon i det enkelte tilfelle.

Sentralt i overvåkingen står internrapportering og rutinekrav til oppfølging av mislighold og nedskrevne engasjementer. Området er av stor betydning, og videreutvikling av organisasjon og rutine for oppfølging av tapsutsatte engasjementer er under særlig evaluering.

Nedskrivninger medfører også alltid bruk av skjønn. Det legges en konservativ holdning til grunn og nedskrivningsgraden vurderes som tilfredsstillende.

5.2.3 Obligasjonsportefølje – risikoklassifisering

Investeringer i obligasjoner risikoklassifiseres på bakgrunn av rating foretatt av anerkjente ratingbyråer som Standard & Poor's, Moody's og Fitch. Informasjon hentes fra Reuters og Bloomberg. For de selskapene som ikke har offisiell rating benyttes den uoffisielle ratingen fra DnBNOR Markets.

5.2.4 Sikkerheter

Kredittrisiko - Eksponering og sikkerheter ved kapitalkrav

Kategori	RWA totalt	Eksponering totalt	Antall Kunder
Bolig	4.016.870	11.772.579	11.141
Foretak	3.543.396	3.827.634	247
Forfalt	194.754	172.500	266
Institusjon	0	0	1
Massemarked	2.528.334	3.628.499	17.494
Reg. Myndighet	2.326	20.000	1
Sum	10.285.680	19.421.212	.

Ved beregning av kapitalkrav hensyntas sikkerheter med pant i bolig og innskudd i henhold til kapitalkravsforskriften vedrørende standardmetoden. Under kategorien bolig, vektes engasjementer med sikkerhetsdekning i boligeiendom innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag med 35 %. Metoden gjør at ett engasjement kan få kapitalvekting i flere kategorier med sikkerhetsdekning i bolig.

Engasjementer med sikkerhetsdekning innenfor 80 % av verdigrunnlaget utgjør den største enkeltvekten i bankens beregningsgrunnlag (RWA) for kapitalkravet, og har hovedvekten av total eksponering.

Alle engasjementer får i porteføljeovervåkingen tildelt en sikkerhetsklasse. Sikkerhetsklassen tildeles med bakgrunn i hvor stor andel den antatt sikkerhetsverdi er i forhold til engasjementets størrelse.

Samlet engasjementsbeløp og andel sikkerhet vurdert

Sikkerhetsklasse Sikkerhetsgrad	1 over 120 %	2 120-100%	3 100-80%	4 80-60%	5 60-40%	6 40-20%	7 20-0%	totalt
Samlet engasjement i % av total	5.388.017 26,8 %	7.133.552 35,5 %	4.879.796 24,3 %	1.218.857 6,1 %	542.387 2,7 %	221.232 1,1 %	720.339 3,6 %	20.104.181 100,0 %

5.2.5 Motpartsrisiko for derivater

Derivater handles i porteføljer knyttet til balanseprodukter. Markedsrisikoen på derivatene blir håndtert og overvåket som en integrert del av porteføljestyringen. Derivater handles med flere ulike motparter, og med de fleste av motpartene gjøres det også andre typer forretninger. Kredittrisikoen som oppstår i forbindelse med handel i derivater inngår som en del av den totale kredittrisiko i konsernet.

Derivater 31.12.2009

type	Nominell verdi	Brutto virkelig verdi	Beregningsgrunnlag iht kapitalkravsforskrift
Valutarelaterte kontrakter	-	-	-
Renterelaterte kontrakter	4.537.685	32.246	78.336
Egenkapitalrelaterte kontrakter	14.225	-741	-246

5.3 Markedsrisiko - porteføljeinformasjon

Definisjon

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i renter, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser.

Markedsrisiko i konsernet relaterer seg hovedsaklig til risiko for kursendringer knyttet til investeringsporteføljen som er definert som handelsportefølje. Denne porteføljen består i all hovedsak av obligasjoner. Markedsrisikoen knyttet til funding er håndtert ved at innlån til fast rente blir sikret ved renteswapper, slik at sikringsbokføring kan foretas.

Styring og kontroll

Markedsrisiko kontrolleres hovedsakelig gjennom oppfølging av både risikoeksponeringer mot rammer fastsatt av styret og løpende analyser av utestående posisjoner. Rammene for eksponeringer gjennomgås og fornyes minimum årlig. Avdeling for risikostyring og compliance er under oppbygging og vil ha ansvaret for den løpende og uavhengige overvåkingen av markedsrisikoen.

SpareBank1 Buskerud – Vestfold er ikke valutabank. Med bakgrunn i dette er valutarisikoen kun knyttet til beholdning av utenlandske sedler og dermed vurdert som ubetydelig.

Spesifikasjon av aksjer og andeler

SpareBank1 Buskerud-Vestfold klassifiserer aksjer innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), kan konsernet beregne virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmodeller. Dersom eiendelen ikke lar seg måle pålitelig, vurderes kost pris som mest pålitelig tilnærming. Alle obligasjoner og sertifikater måles til virkelig verdi over resultatet.

Porteføljinformasjon

Aksjer og andeler	Konsern	
(tusen. kroner)	2009	2008
Kortsiktige plasseringer	56.411	50.393
- til virkelig verdi over resultatet	56.411	50.393
- tilgjengelig for salg	-	-
Langsiktige plasseringer	291.761	123.017
- til virkelig verdi over resultatet	-	-
- tilgjengelig for salg	291.761	123.017
Sum aksjer og andeler	348.172	173.410

Tall pr 31.12.2009

Børsnoterte selskaper og kortsiktige plasseringer	Eier- andel (%)	Vår be- holdning (antall)	Ansk.-kost (1000 kr)	Markedsverdi/ bokf. verdi (1000 kr)
Sp. Møre gr.fond	0,12	7.785	1.113	1.790
Rygge Vaaler Sparebank gr.fond	0,61	9.000	1.200	666
Sp. Rogaland gr.fond	0,02	27.834	592	1.392
Sp. Pluss gr.fond	0,37	4.600	598	791
Toten Sp. Bankgr.fond	0,27	11.700	1.043	913
Helgeland sp. Bank gr.fond	0,18	4.000	825	474
Klepp Sparebank gr.fond	0,46	5.000	550	330
Sp. Nord-Norge gr.fond	0,04	7.737	622	851
Sp. Øst Gr.fond	0,34	71.262	2.549	2.366
Sp. Nøtterøy-Tønsberg gr.fond	0,41	4.400	484	440
Ringerike SP. Bank gr.fond	0,48	2.400	300	336
Sandnes Sparebank gr.fond	0,00	1.300	240	103
Orkla ASA A-aksjer	0,00	54.855	1.533	3.118
Statoil ASA	0,00	17.244	841	2.497
DnbNor ASA	0,00	33.924	1.373	2.129
Yara International ASA	0,00	4.000	200	1.055
Norsk Hydro AS ord.	0,00	20.000	421	974
SpareBank 1 Eiendomsinvest AS	0,63	323.570	32.357	22.488
Aksjefond:				
Odin Norden		7.442	4.001	8.623
Pengemarkedsfond:				
Landkreditt Høyrente		48.327	5.000	5.075
Sum kortsiktige plasseringer konsern			55.842	56.411

Langsiktige plasseringer	Eier- andel (%)	Vår be- holdning (antall)	Ansk.-kost (1000 kr)	Markedsverdi/ bokf. verdi (1000 kr)
Nordito AS	0,86	87.760	4.075	20.962
Eksportfinans AS		188	2.846	2.313
Norgesinvestor Opport. AS		24.000	2.400	2.479
Norgesinvestor PRO. AS	7,23	100.000	10.000	12.941
Visa Inc A-aksjer		1.333	571	678
Visa Inc C-aksjer		3.111	1.332	1.582
Sparebank 1 Boligkreditt AS	6,10	1.457.645	218.857	218.858
Sparebank 1 Næringskreditt AS	2,82	164.686	20.586	20.586
Energi og Miljøkapital AS		27.500	2.750	2.750
Maturo Kapital AS		901	1.600	1.583
Eiendoms-kreditt AS	0,81	14.300	1.487	1.487
Kredittforeningen for sparebanker gr.fond	0,18	920	948	948
Midtåsen Drift AS		500	325	325
Samspar DA			4.034	4.034
Diverse poster			235	235
Sum Langsiktige plasseringer konsern			272.046	291.761

Renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid.

Den totale renterisikoen kan splittes i tre elementer:

- basisrisiko
- administrativ renterisiko
- kredittspreadsrisiko

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebinding på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater. Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyves. Denne risikoen er beregnet som effekten på de finansielle instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 1 prosentpoeng. Administrativ renterisiko oppstår fordi det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum åtte ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder og to uker ved rentereduksjon på innskudd. Renterisiko måles og rapporteres hvert kvartal til konsernets styre. Netto renterisiko (basisrisiko) har utviklet seg slik gjennom året:

Renterisiko	Ved 1 % renteendring
Renterisiko 31.12.2008	11.250
Renterisiko 31.12.2009	9.308
Endring i renterisiko i 2009	-1.942

5.4 Operasjonell risiko

Definisjon:

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Operasjonell risiko omhandler risikoen for tap som følge av:

- Mennesker:
Brudd på rutiner / retningslinjer, manglende kompetanse, uklar strategi, policy eller rutiner, samt interne misligheter
- Systemer:
Svikt i IKT og andre systemer
- Eksterne årsaker:
Kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Styring og kontroll

Operasjonell risiko styres gjennom et eget rammeverk tilknyttet en kvalitetsmodell. Tilknyttet denne inngår en rekke ulike elementer:

- En årlig vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer. I tillegg er konsernet i ferd med å innføre egne prosedyrer for risikovurderinger i forbindelse med implementering av nye produkter og systemer og hvis konsernet ønsker å gå inn i nye forretnings- og / eller markedsområder.
- En årlig bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres fra lederne i organisasjonen om statusen knyttet til internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på de ulike virksomhetsområdene. Det er etablert en compliance funksjon som skal arbeide aktivt med å forbedre internkontrolltiltak og påse etterlevelse av eksternt og internt rammeverk.

I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra intern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

Konsernet vil også i løpet av 2010 etablere en egen taps- og hendelsesdatabase for registrering av uønskede hendelser.

6 ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2)

6.1 Innledning om metodevalg og beregning av økonomisk kapital

SpareBank1 Buskerud-Vestfold bruker ved beregning av kapitalkravene for henholdsvis kreditt-, markeds- og operasjonell risiko følgende metoder:

Valg av metode		Pilar 1
Kredittrisiko		Markedsrisiko
Standardmetoden		Standardmetoden
		Oprasjonell risiko
		Basismetoden

For beregning av økonomisk kapital har SpareBank1 Buskerud-Vestfold valgt en noe enklere og mindre teoretisk tilnærming til beregning av økonomisk kapital enn de større bankene. Metodene som benyttes er en kombinasjon av kvalitative og kvantitative vurderinger av de ulike risikoene som ikke inngår i kapitalbehovsberegningen.

Knyttet til de risikoene hvor det er utviklet statistiske metoder i samarbeid SpareBank1 alliansen for beregning av forventet tap og for risikojustert kapital (økonomisk kapital) benyttes disse. Overordnet er det lagt til grunn at banken har et moderat risikobilde og et konfidensnivå på 99,9 %. For risikotyper hvor det ikke er implementert statistiske metoder for å beregne kapitalbehov, vurderes kapitalbehovet ut i fra en kvalitativ vurdering av risikobildet.

I samarbeid med SpareBank1 alliansen arbeides det med å utvikle bedre estimater og modeller for beregning av økonomisk kapital.

Nedenfor oppsummeres metode og modellvalg for beregning av økonomisk kapital for de vesentlige risikoene.

6.2 Kredittrisiko

Definisjon og styring og kontroll av kredittrisiko er beskrevet under punkt 5.1.

Kapitalbehovet beregnes i hovedsak etter statistiske modeller beskrevet i punkt 5.1. ovenfor. Det gjøres tillegg for kapitalbehov knyttet til konsentrasjonsrisiko og stresstester hvor en alvorlig økonomisk nedgangskonjunktur legges til grunn.

Konsentrasjonsrisiko er et element i den samlede kredittrisikoen som defineres som risikoen for tap som følge av konsentrasjon mot store kunder, bransjer, geografiske områder. Basert på en vurdering av bankens kredittportefølje beregnes det et ytterligere kapitalbehov knyttet til bankens konsentrasjon knyttet til næringseiendom og store engasjementer.

Videre er det hensyntatt kapitalbehov knyttet til forventet / budsjettert vekst i person- og bedriftsmarkedet.

6.3 Markedsrisiko

Definisjon og styring og kontroll av Markedsrisiko er beskrevet under punkt 5.3

Kapitalbehovet beregnet med utgangspunkt i styrevedtatte rammer for markedsrisiko og estimat knyttet til kapitalbehov settes etter stresstester knyttet til antatt verdifall i ulike scenarier.

6.4 Operasjonell risiko

Kapitalbehovet er beregnet med utgangspunkt i basismetoden i Pilar 1. I tillegg gjøres en skjønnsmessig vurdering av ytterligere kapitalbehov for å dekke operasjonell risiko utover minstekravet i henhold til Pilar 1. se punkt 5.4.

I forbindelse med kapitalbehovsberegninger gjøres det en konkret vurdering av om minimumskravet er dekkende. I forbindelse med fusjon ble det satt av ytterligere kapital for å dekke økt operasjonell risiko knyttet til omorganiseringer, samordning av IKT og rutineverk, samt mulig effekt av svakheter i bankens risikostyring og kontrollopplegg for de ulike risikotypene i fusjonsperioden.

6.5 Likviditetsrisiko

Definisjon:

Risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Nivået på bankens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Styring og kontroll

Strategi for likviditetstyring er førende for styringen av likviditetsrisiko i SpareBank1 Buskerud-Vestfold. Likviditetsstrategi blir gjennomgått og vurdert av styret minimum årlig. Finansieringsstrukturen hensyntar langsiktighet i forfallstrukturen, men berører også kostnadsspørsmålet. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av løpetider og funding i flere markeder, instrumenter og kilder. Innskudd er den viktigste kilden. Nøkkeltallet innskuddsdekning og likviditetsindikatorer benyttes blant annet som måleparametre i likviditetsstyringen.

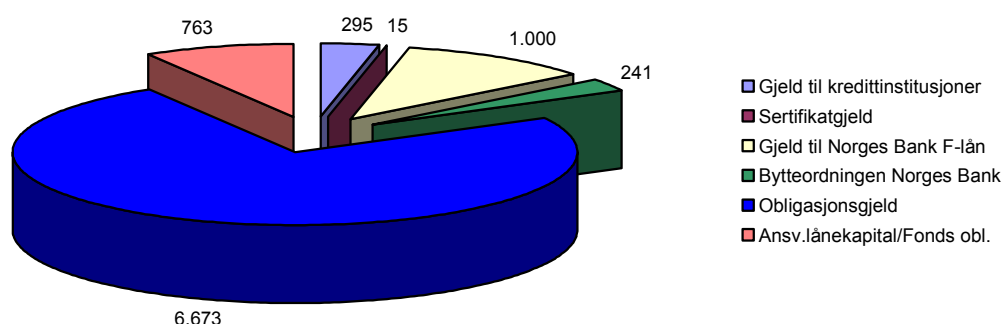
I tilknytning til strategien er det etablert en egen beredskapsplan og en balansekomite som skal håndtere urolige likviditetssituasjoner.

Informasjon om spredning i finansieringskildene og funding forfall

Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde. Innskuddsdekning, målt som innskudd i prosent av brutto utlån utgjorde ved utgangen av 2009 59,2 %. Overføring av lån til SpareBank1 Boligkreditt AS har påvirket måltallet innskuddsdekning vesentlig de siste to år. Overføring av volum til SpareBank1 Boligkreditt AS vil påvirke bankens gjenværende gjennomsnittlige kredittkvalitet. Med bakgrunn i dette er det satt en intern ramme på at det ikke kan overføres mer enn 20 % av bankens totale utlånsportefølje til SpareBank1 Boligkreditt AS. Banken har overført 2,85 milliarder kr pr 31.12.2009, tilsvarende 14,1 % av brutto utlån inkl boligkredittportefølje.

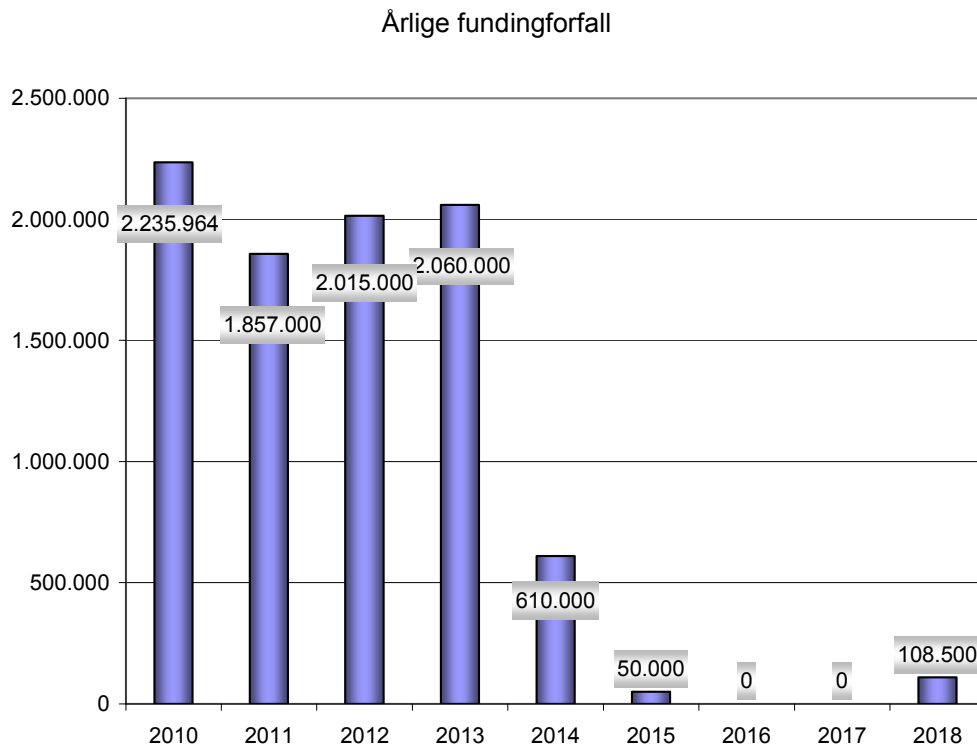
Figuren nedenfor illustrerer spredningen i konsernets innlånskilder med unntak av kundeinnskudd pr 31.12.2009

Spredning på konsernets innlånskilder 31.12.2009

Innlån i det norske obligasjonsmarkedet står for 75 % av totale innlån. Som en følge av myndighetenes likviditetspakke ble det utstedt F-lån. SpareBank1 Buskerud-Vestfold har pr 31.12.2009 1 milliard i F-lån, som utgjør 11 % av totale innlån.

Konsernets totale innlånsvolum utgjorde pr 31.12.09 kr 8,9 milliarder (nominell verdi). Av dette skal NOK 2,2 milliarder refinansieres i 2010. Figuren nedenfor viser innlånsporteføljens forfallstruktur.

Styrets rammer for hvor lenge konsernet skal kunne fortsette sin virksomhet uten tilførsel av ny ekstern kapital er satt til minimum 9 mnd pr 31.12.09. Pr 31.12.2009 var likviditetsreserven stor nok til at konsernet kunne fortsette normal virksomhet i mer enn 12 måneder. Dette måltallet er under revisjon sett i lys av utvikling i markedet og forventede regulatoriske endringer innenfor området.

Beregning av kapitalbehov for likviditetsrisiko

I praksis vil likviditetsrisikoen bestå i at tilbyderne av likviditet ikke kan eller vil tilby likviditet til konsernet, eller eventuelt til en pris som er vesentlig høyere enn normale markedsvilkår i en gitt krise i banken og /eller i markedet. En slik situasjon oppstår erfaringsmessig ved at banken får redusert sin kredittverdighet opplevd og/eller faktisk, eller at det totale markedet for likviditet i en periode slutter å fungere som en følge av sviktende tillit. Likviditetsrisiko handler derfor ikke alene om å ha tilstrekkelig kapital for å tåle tap (tillit), men også om å ha tilstrekkelige likvide midler for å dekke løpende forfall på egne forpliktelser i en krisesituasjon.

I vår kapitalberegning knyttet til likviditetsrisiko er det beregnet et kapitalkrav knyttet til den merpris en kan måtte påregne å betale i et marked som i en tidsperiode ikke er velfungerende.

Likviditetsrisikoen håndteres ved at banken utarbeider stresstester i scenarier knyttet til sannsynlighet og konsekvens for hvordan likviditeten utvikler seg i ulike stressituasjoner i banken og i markedet.

6.6 Forretningsrisiko

Definisjon:

Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og / eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeatferd.

Beregning av kapitalbehov

Kapitalbehovet er beregnet med bakgrunn i scenarioberegninger knyttet til sviktanslag basert på kritiske vurdering av de enkelte forretningsområdene.

6.7 Eierrisiko

Definisjon:

Risiko for tap på strategiske eierinteresser i andre selskaper, knyttet til den risiko som det enkelte selskap påtar seg i sin drift, så vel som risikoen for at det må tilføres ny kapital i ett eller flere av disse selskapene.

I tillegg til egne datterselskap EiendomsMegler 1 Buskerud-Vestfold, Georg Solberg AS og Imingen Holding AS har konsernet eierinteresser i SpareBank1 Boligkreditt AS og indirekte i SpareBank1 Gruppen AS og i BNbank ASA som vil være knyttet til opp mot en eierrisiko av betydning.

Styring og kontroll

Styring og kontroll tilknyttet investeringene i allianseselskapene ivaretas gjennom styrerepresentasjon via Samspar AS i de aktuelle selskapene.

Beregning av kapitalbehov.

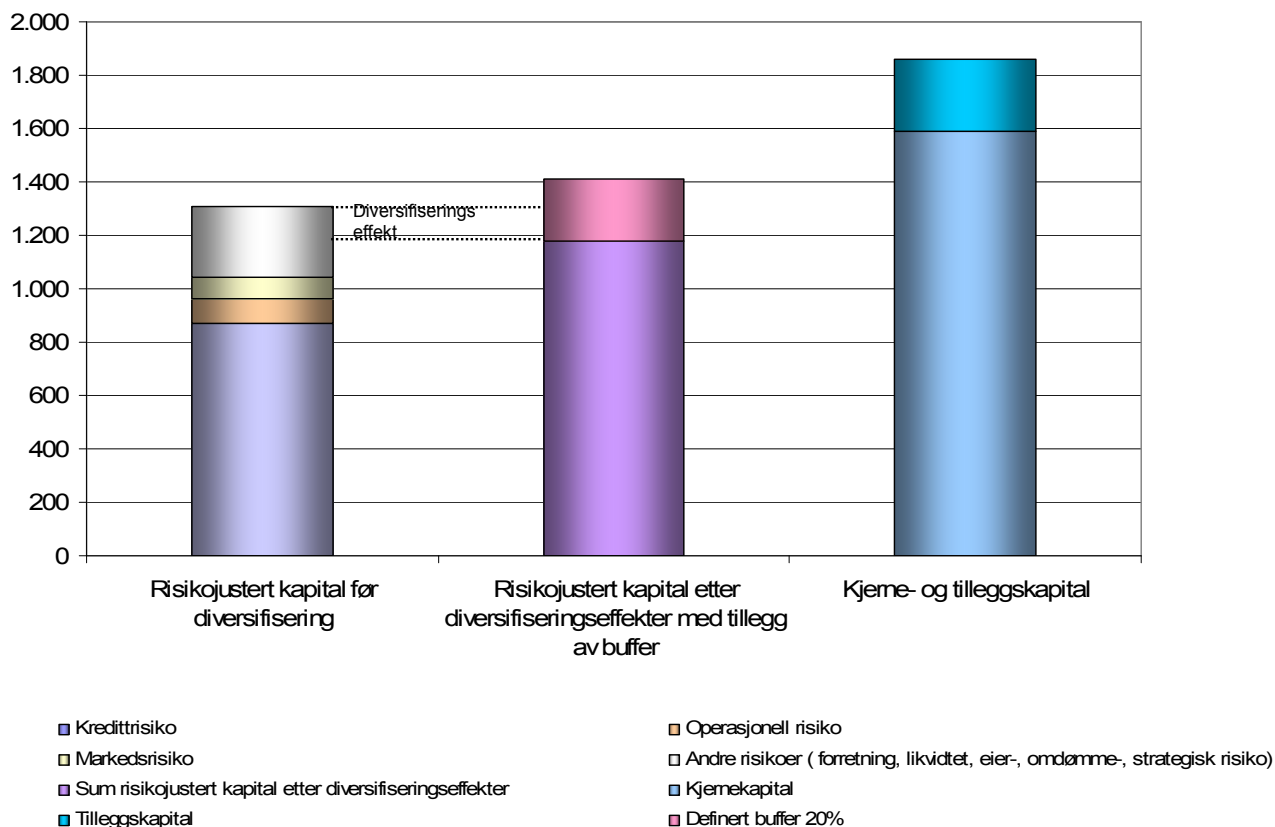
Kapitalbehovet knyttet til eierposter som nevnt ovenfor er beregnet etter følgende metode.

Porteføljen som overføres til SpareBank 1 Boligkreditt AS rapporteres gjennom konsernets kapitaldekningsoppgave, og denne risikoen er derfor behandlet som kredittrisiko i kapitalbehovsberegningen. Det vurderes ikke å være en vesentlig eierrisiko utover kredittrisikoen i selskapet.

Eierrisikoen i SpareBank 1 Gruppen og BNbank ASA blir beregnet til Sparebank 1 Buskerud - Vestfolds andel av selskapenes egen kapitalbehovsberegning.

6.8 Beregnet risikojustert kapital

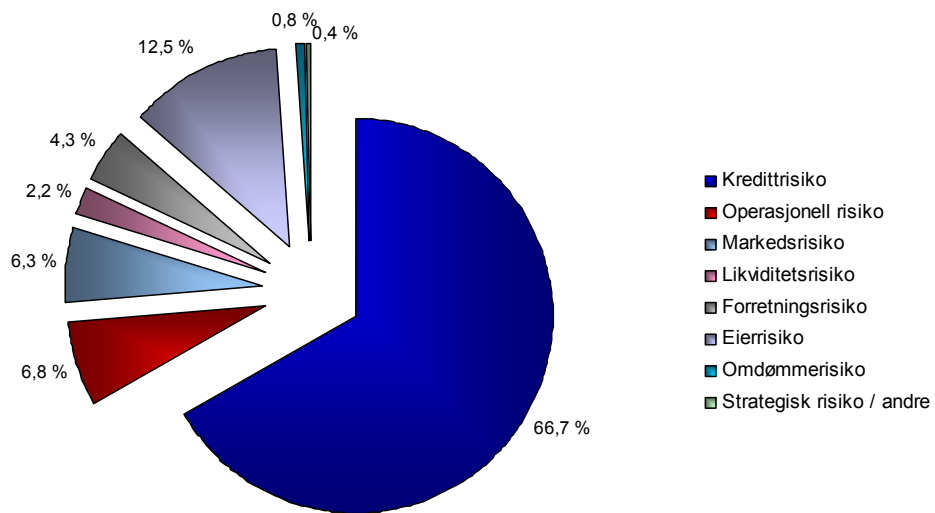
Figuren nedenfor vises beregnet risikojustert kapital basert på beregninger foretatt i mai 2009. Ny ICAAP beregning vil foreligge tidlig i juni 2010. Figuren viser i tillegg en sammenligning av behovet for risikojustert kapital mot konsernets tilgjengelige risikokapital pr. 31.12.09.

Beregningen av økonomisk kapital viser at SpareBank1 Buskerud-Vestfold har en tilstrekkelig kapital med en solid buffer.

Konsernet ser behovet for å videreutvikle over tid nye måltall for beregnet risikojustert kapital (ICAAP-beregning). Konsernet har derfor valgt å ha en konservativ tilnærming til behovet for en solid sikkerhetsbuffer.

I figuren viser fordelingen av beregnet økonomisk kapital på de ulike risikofaktorene.

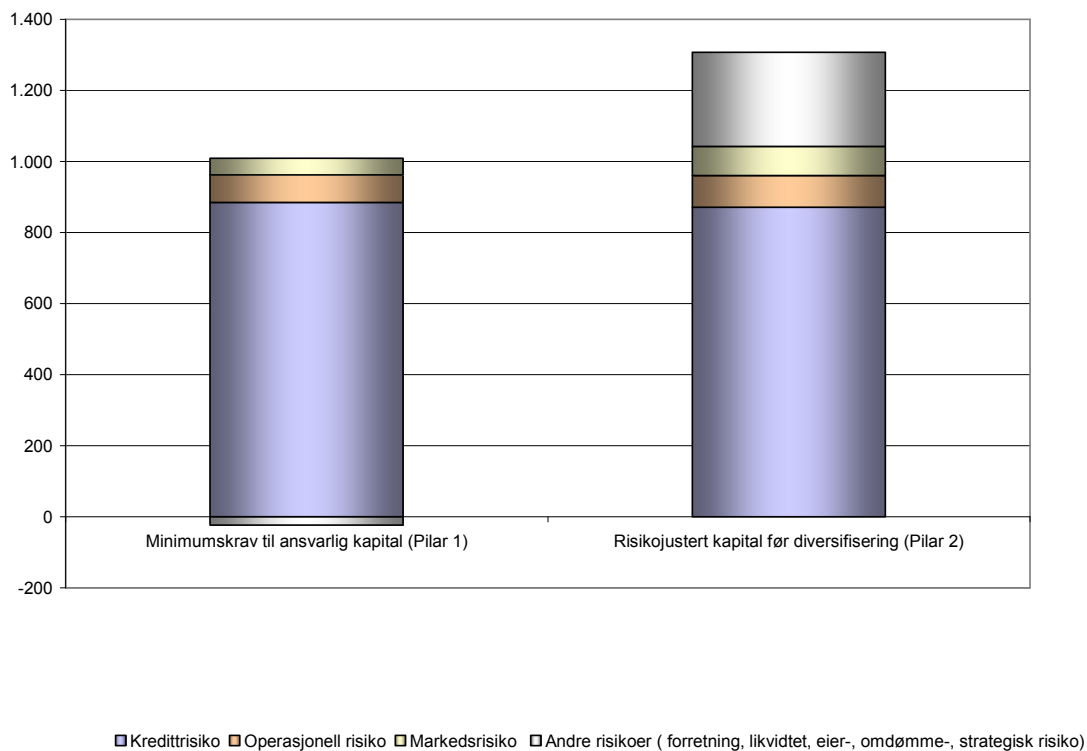

I kapittelet nedenfor gis en nærmere beskrivelse av beregningen av risikojustert kapital der den avviker fra de regulatoriske beregningene.

7 SAMMENLIGNING AV REGULATORISK OG RISIKOJUSTERT KAPITALBEHOV

I grafen nedenfor er det gjort en sammenligning mellom minimumskrav til ansvarlig kapital (Pilar 1) og beregnet behov for risikojustert kapital (Pilar 2). Det er også redegjort for hovedforskjellene mellom de to pilarene.

Hovedforskjellene mellom økonomisk kapital Pilar 1 og Pilar 2

Kredittrisiko:

- Ved beregning av økonomisk kapital benyttes PD (misligholdssannsynlighet) for den enkelte motpart.
- Økonomisk kapital er en mer risikosensitiv tilnæringsmetode enn Standardmetoden. Dette medfører økt behov for kapital ved høyere sannsynlighet for mislighold.
- Konsentrasjonsrisiko: Ved beregning av økonomisk kapital tas hensyn til konsentrasjonsrisiko relatert til bransje, størrelse og geografi.

Eierrisiko:

Det beregnes økonomisk kapital (Pilar 2) for eierrisikoen konsernet har via Samspar AS inn i Sparebank1 gruppen. I forbindelse med beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital (Pilar 1) kommer eierposten som fratrukk med 50 % i kjernekapitalen og 50 % i tilleggskapitalen, og gjenspeiles dermed ikke direkte i minimumskravet til ansvarlig kapital.

Andre risikoer

Andre risikoer: I *Pilar 2* beregnes økonomisk kapital for disse risikotypene, mens disse risikoformene ikke inngår ved beregning av minimumskravet i *Pilar 1*.